

Forvaltningsrevisjon - Spesialundervisning i Orkdal kommune

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Orkdal kommune

Møtedato

07.02.2017

Saknr

03/17

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE - 216, TI - &58

Arkivsaknr 16/47 - 7

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

1. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjon *Tidlig innsats og spesialundervisning* til orientering.

2. Kommunestyret ber rådmannen om å merke seg revisors anbefalinger i rapporten og ber rådmannen se spesielt på:

- I. At tidlig innsats ivaretas ved å sikre lærertetthet for å ivareta bestemmelsene opplæringsloven om tidlig innsats
- II. Sørge for fullstendig rapportering på individuell opplæringsplan; mål, innhold og organisering av opplæringen.

3. Kommunestyret ber rådmannen orienterer kontrollutvalget om hvordan rådmannen har brukt rapporten og hvordan revisors anbefalinger har blitt fulgt opp, innen utgangen av 2017.

Vedlegg

Forvaltningsrevisjon- tidlig innsats og spesialundervisning.pdf

Saksutredning

Kontrollutvalget i Orkdal kommune vedtok i sak 3/16 å bestille en forvaltningsrevisjon med fokus på tilpasset opplæring og spesialundervisning i kommunen.

Kontrollutvalget sluttet seg til innretning på prosjektet i sak 10/16. På bakgrunn av innretning utarbeidet revisor følgende 3 problemstilling som forvaltningsrevisjonen tok sikte på å besvare:

1. *Sørger kommunen for tidlig innsats?*
  2. *Har kommunen tilfredsstillende praksis med utredning, tildeling, planlegging og oppfølging av tilrettelagt opplæring og spesialundervisning?*
  3. *Har rådmannen sørget for at alle skolene har fulgt opp rapporten fra fylkesmannens tilsyn med Orkanger ungdomsskole i 2014?*

1. Sørger kommunen for tidlig innsats?

1.1 Organisering, kompetanse og samarbeid om tilpasset opplæring og spesialundervisning

Revisor har inntrykk av at skolene har tilfredsstillende spesialpedagogiske ressurser. På grunn av vakanser og sykefravær er det enkelte skoler som mangler alle de spesialpedagogiske ressursene de skal ha i utgangspunktet. Det er heller ikke alle som gir spesialundervisning som har spesialpedagogisk kompetanse. Revisor har likevel informasjon som tyder på at undervisningen ikke skjer på en tilfredsstillende måte av den grunn.

Revisor har inntrykk av at PP-tjenesten følger opp plikten til å bistå og veilede skolene ved at de har oppnevnt faste kontaktpersoner for hver skole, som er regelmessig (ca. månedlig) tilstede ved skolene. Revisor har inntrykk av at kontakten er godt organisert og planlagt, og at de får utrettet mye system- og individrettet arbeid når de besøker skolene. PPT utgjør viktig støtte for personalet ved skolene, og har en viktig funksjon i å veilede personalet. Gjennom tiltakskjedemøtet ivaretar de kontakten med foreldrene. Revisor har inntrykk av at PP-tjenestens ansatte er lett å nå på telefon og epost. Likevel kan det virke som at skolepersonalet ønsker at kontaktpersonen er mer tilstede ved skolen.

1.2 Tidlig avdekking ved overganger og lærertetthet

Revisors vurdering er at Orkdal kommune har utarbeidet tilfredsstillende overgangsrutiner for overganger, både for de med ordinær overgang og de med spesielle behov.

Bestemmelsen om tidlig innsats viser til at det skal være ekstra lærertetthet i fagene matematikk og norsk i 1. – 4. trinn.

Revisor viser til tall som tyder på at elevtallet per lærer i 1.-4. trinn har økt i løpet av de fire siste årene fram til 2015. Etter revisors vurdering kan det stilles spørsmål ved om Orkdal kommune har økt lærertettheten i trinn 1 – 4, slik opplæringsloven krever.

1.3 Utprøving av tilpasset opplæring innenfor ordinær opplæring

Revisors vurdering er at PP-tjenesten og skolene tar i bruk nødvendige verktøy for å kartlegge og avdekke eventuelle behov tidlig. Det er overført noen oppgaver fra PP-tjenesten til personalet ved skolene. Disse oppgavene gjelder utføring av tester, som LOGOS. Lærere ved skolene har fått kompetanseutvikling i dette. Revisor registrerer at skoleledelse og lærere er fornøyd med det, men at de etterlyser de ekstra ressursene som disse oppgavene innebærer.

2. Har kommunen tilfredsstillende praksis med utredning, tildeling, planlegging og oppfølging av tilrettelagt opplæring og spesialundervisning?

I tilfelle det er spørsmål om en elev skal ha spesialundervisning er det PPT som står for den sakkyndige vurdering og gir anbefalinger til undervisningsopplegg. Det skal fattes enkeltvedtak uansett om konklusjonen er at eleven skal ha spesialundervisning eller ikke. Det er rektor ved skolene i Orkdal som fatter vedtaket.

Etter revisors vurdering inneholder enkeltvedtakene de beskrivelsene som opplæringsloven krever, men flere vedtak avviker fra sakkyndig tilråding med tanke på omfang i timetall og organisering.

Noen få vedtak manglet begrunnelse for avvik. Revisor registrer at det kan være enkelte i personalet som frykter at det kan være ressursmessige grunner til at det er avvik mellom sakkyndig vurdering og vedtak. Etter revisors vurdering er det en rådende oppfatning blant de revisor intervjuet at det er pedagogiske begrunnelser som ligger bak avvikene.

Revisor understreker at det er legitimt å fatte enkeltvedtak som ikke støtter anbefalingene i den sakkyndige vurderingen, og at det ikke framgikk av noen av vedtakene revisor gikk gjennom at det var ressursmessige årsaker til avvikene.

Det oppstilles krav i opplæringslovens om at skolen skal utarbeide en årsrapport for

alle elever med spesialundervisning og individuell opplæringsplan (IOP).

Årsrapporten skal gi en skriftlig oversikt over den opplæringen eleven har fått, og en vurdering av utviklingen til eleven og tilretteleggingen som er gjort. Vurderingen av tiltakene og elevens utvikling må gjøres i forhold til IOP og ses opp mot den sakkyndige vurderingen.

Kommunens prosedyre- og rutinebeskrivelser følger i all hovedsak de krav som er oppstilt i lov, forskrift og veileder, med unntak av at punktet som gjelder tiltakene, organiseringen og arbeidsmetodene knyttet til disse. Revisor registrerer at rapportering på organisering er utelatt i årsrapportene. Noen få rapporter bekrefter at undervisningen har vært gjennomført i henhold til organisering, men de fleste har ikke informasjon om dette. Følgelig har de ikke informasjon om organiseringen bør justeres. Revisor registrerer at endringer i undervisningsopplegg, som f.eks. fra 1:1-undervisning til tilrettelegging i klasse, ikke rapporteres i IOP-en. Dette er en mangel etter revisors vurdering.

3. Oppfølging av fylkesmannens tilsyn

Revisors vurdering er at fylkesmannens funn og tilbakemelding er fulgt opp ved de andre skolene. Rutiner og maler er endret, og det er informert tilfredsstillende i ulike sammenhenger der skoleledelse og nøkkelpersoner har vært tilstede.

Kontrollutvalgssekretariatets konklusjon

Sekretariatets vurdering er at forvaltningsrevisjon *Tidlig innsats og spesialundervisning* oppfylder kontrollutvalgets bestilling. Sekretariatet slutter opp om revisors anbefalinger og har ingen innspill eller bemerkninger utover de som står beskrevet i forvaltningsrevisjonen.

Sekretariatet anbefaler utvalget å legge frem rapporten til behandling i kommunestyret.